

сім не враховуються індивідуальні особливості студентів. Доцільнішим було б, на наш погляд, поєднання, перш за все, теоретичного та практичного, запровадження різного роду семінарів-колоквіумів, поєднання різних форм перевірки знань (тести, задачі, вирішення ситуаційних завдань), проведення ділових ігор, постійне ведення дискусій, адже це стимулює мислення. Низьким є рівень застосування комп'ютерної техніки, що постійно практикується в зарубіжних країнах. В університеті не відпрацьована до кінця рейтингова система. На мою думку, розбиття шкали оцінювання лише на бали кратні п'яти є помилковим і не дозволяє справедливо оцінити знання студентів. Крім того, варто було б змінити шкалу оцінювання результатів діяльності студента протягом навчального семестру та під час іспиту на протилежну, маєтись на увазі, за роботу в семестрі студент отримує максимум 60 балів, а на іспиті — 40. Така система була відпрацьована і діяла на кафедрі психології і педагогіки. Я вважаю такий підхід вірним, адже робота студента протягом семестру і засвідчує його потенційні можливості, рівень знань, а екзамен є лише тому доказом.

Що стосується форми проведення іспиту, то перейшовши до письмової форми перевірки знань, не було враховано можливість списування, рівень якого є вкрай високим в університеті. В зв'язку з чим вважаю за доцільне проведення комбінованої форми перевірки знань студентів з теоретичних економічних дисциплін — усно-письмової. Важливим є те, щоб студенти зрозуміли, що вони працюють не на бали, а задля отримання високого рівня знань, що будуть необхідними в подальшій роботі.

А головна проблема, з якою стикаються студенти — це проблема працевлаштування. З нею зустрічаються не лише випускники ВНЗ, а й ті, хто ще навчається. Варто розглянути можливість певних індивідуальних графіків навчання для студентів, що працюють, а також посилити співпрацю з компаніями та організаціями, що мають потребу в спеціалістах економіки. Що стосується останнього, то університетом в останні роки було створено центр по допомозі в працевлаштуванні «Перспектива», який успішно веде свою діяльність.

*В. К. Хлівний, канд. екон. наук, доц.,
кафедра фінансів*

МАГІСТР І ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ ЙОГО ПІДГОТОВКИ

Магістр займає особливе місце в сучасній системі вищої освіти. Право підготовки магістрів тим чи іншим навчальним закла-

дом повинно бути одним із критеріїв суспільного визнання високого рівня університетської освіти.

На сьогодні у світі склались різні підходи до організації магістерської освіти. Необхідно нагадати, що на початку 1990-х років і в нашому навчальному закладі йшли активні дебати щодо організаційних форм підготовки магістрів. В результаті перевага була надана підготовці фахівців по спеціальним (галузевим) магістерським програмам. По формі вони нагадують раніше діючі спеціалізації. В них у значній мірі зберігся підхід до предметного наповнення програми, вибору бази практики і тематики дипломних робіт. Щодо суті, то безперечно змістовна частина програми зазнала корінних змін і була спрямована на фундаментальну практичну підготовку. І це, на мій погляд, правильно, але недостатньо для Національного навчального закладу, яким є наш університет.

Нам необхідно розпочати підготовку магістрів наук за відповідними спеціальностями, фахівців, які проявляють схильність до науково-дослідної і науково-педагогічної діяльності. Така підготовка має бути спрямована, перш за все, на глибоке вивчення теорії і методології тої чи іншої галузі економічної науки.

Програма підготовки таких фахівців повинна відрізняється від діючих по всім параметрам. Термін навчання необхідно збільшити до 2 років. Обсяг прийому на кожну спеціальність щорічно встановлювати Вченою Радою університету в межах 1—5% від державного замовлення. Фінансування програми здійснювати виключно за рахунок коштів державного бюджету. Вступники повинні складати письмовий іспит зі спеціальності. Підготовка магістрів наук відбуватись за індивідуальними навчальними планами. В них не повинно передбачатися спеціальне проходження виробничої (переддипломної) практики. Вивчення практики підпорядковане проведенню наукового дослідження по вибраній темі магістерської дисертації.

Основні результати дисертаційного дослідження необхідно оприлюднювати у вигляді доповіді на наукових студентських чи науково-практичних конференціях, у друкованих виданнях. Дипломна робота повинна обов'язково розглядатися на засіданні відповідної кафедри, яка і рекомендує (або не рекомендує) її до захисту на Державній атестаційній комісії, до складу якої входять доктори і професори випускаючих кафедр факультету. Тільки магістри наук рекомендуються Вченою Радою факультету для вступу до аспірантури.

Щодо діючого в університеті порядку підготовки магістрів по спеціальним (галузевим) магістерським програмам, то для його дієвого функціонування необхідно, на мій погляд, внести деякі зміни. Це пов'язано з тим, що в країні відсутня ефективна система державного регулювання підготовки фахівців, як у цілому, так і магістрів зокрема. Думаю, що окремі питання державного підходу можуть і повинні бути вирішені уже сьогодні такими вищими навчальними закладами, як Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана.

Необхідно, перш за все, перейти від вільного вибору студентом магістерської програми до конкурсного. Як засвідчує досвід останніх років вільний вибір приводить до виникнення ряду проблем. Недостатньо регульований державою процес підготовки спеціалістів приводить до «перевиробництва» фахівців по одних спеціальностям і «недовиробництва» по іншим.

До проблем внутрішнього характеру необхідно віднести той факт, що основна ідея, головне завдання магістерського рівня підготовки — забезпечення конкурентоздатності випускника університету шляхом досягнення високого рівня практичної підготовки — не реалізується в повному обсязі. Переддипломна практика більшості студентів-магістрів проходить на малих підприємствах, господарсько-фінансова діяльність яких обмежено вузькими рамками. Відсутність повноцінної бази практики негативно впливає як на практичну, так і на теоретичну підготовку фахівців, якість дипломних робіт.

Виникає і проблема з керівництвом практики і підготовки дипломних робіт. Так, на кафедрі фінансів підприємств кількість викладачів «зі сторони», які працюють на погодинній оплаті праці значно перевищує штатну чисельність кафедри.

Вирішення даних питань можливе, на мій погляд, шляхом розподілу ректоратом обсягу державного замовлення, визначеного по спеціальності в цілому, по магістерським програмам, виходячи із загальнодержавних інтересів. Такий підхід, якщо повністю не ліквідує, то в значній мірі «пом'якшить» недоліки як державного регулювання, так і ті проблеми, які виникають на конкретних кафедрах через відсутність механізмів їх реалізації на рівні держави.

Свобода вибору конкретної магістерської програми може бути лише у студента, який самостійно сплачує за своє навчання або це робить за нього комерційна структура.

Рациональним підходом в організації набору в магістратуру є і те, коли вступний іспит проводиться на кожен програму окремо,

а його (іспиту) зміст у найбільшій мірі відображає готовність вступника до успішного навчання на конкретній магістерській програмі.

*С. І. Ходакевич, канд. екон. наук, доц.,
кафедра банківської справи*

ЗНАННЯ, СВІДОМІСТЬ ТА САМОСТІЙНЕ МИСЛЕННЯ

Сьогодні технології маніпуляції свідомістю досягли досконалості. Маніпуляція йде як особистістю окремо, так і цілими масами, причому в світовому масштабі. При цьому також треба враховувати збільшення інформаційного навантаження на кожну людину окремо, яке зростає в геометричній прогресії кожен рік. В таких умовах людині, особливо якщо це ще студент, дуже проблематично орієнтуватися в інформаційному середовищі, виділяти з загального потоку інформації те, що потрібно, знаходити істину. І тут потрібні знання, і не просто знання, а вміння незалежно, критично мислити.

Зрозуміло, що для ринкової економіки не потрібна людина з незалежним мисленням, для такої економіки потрібна людина-напівавтомат, яка буде купувати та робити те, що їй скажуть. Однак цей підхід вже не актуальний в сучасних умовах, коли головним фактором виробництва стає інформація, знання, інтелектуальний капітал. У зв'язку з цим потрібно розробляти нові підходи в освіті щодо розвитку людини — не просто їй давати ті чи інші знання, а розвивати її свідомість, вміння незалежно мислити.

Наприклад, повинна бути не лекція — а діалог, не семінар — а дискусія. Студенту треба давати різні точки зору, а не тільки свою, викладацьку. Причому, не спростовувати або оглупляти інші точки зору, а показувати їх у всій складності, зі всіма аргументами. Ту або іншу проблему треба представляти в розрізі часу. Це створюватиме просторовість бачення світу. Тобто, треба навчити студента самостійному мисленню, щоб він отримав свідомість, яка не буде піддаватися маніпулюванню. Однак для реалізації цих підходів потрібно дві складові:

1. викладачі, які можуть давати знання на високому професійному рівні;
2. студенти, які готові і можуть сприймати та нести такі знання.